

3. Ünite - Kavramlar Sözlüğü

- **Asayiş:** Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu.
- **Başıbozuk:** Düzensiz topluluk.
- **Başkomutanlık:** Savaşta bir devletin bütün kara, deniz ve hava kuvvetlerini yönetme yetkisi.
- **Cephane:** Ateşli silahlarda kullanılmak için hazırlanan her türlü patlayıcı maddenin genel adı.
- **Çarık:** İşlenmemiş siğir derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı.
- **Diplomatik zafer:** Başka bir ülke veya ülkelerle yapılan anlaşmada kazançlı olma durumu.
- **Düzenli ordu:** Küçük biriminden en büyük birliğine kadar her türlü donanıma sahip askerî güç.
- **Erzak:** Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.
- **Fetva:** İslam hukuku ile ilgili bir sorunun dinî hukuk kurallarına göre çözümünü açıklayan, şeyhülislam veya müftü tarafından verilebilen belge.
- **Hat:** Çizgi, sınır.
- **Hezimet:** Yenilgi.
- **Hıyanet:** Kutsal sayılan şeylere karşı el uzatma, kötülük etme veya karşı davranma. Hainlik.
- **Hıyanet-i Vataniye Kanunu:** Millî Mücadele Dönemi'nde kendi otoritesine karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak için TBMM'nin çıkardığı kanundur.
- **İcra:** Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme.
- **İstikamet:** Tutulan, izlenen yol.
- **İstiklal Mahkemesi:** Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çabuk ve etkili bir biçimde işlenmesini sağlamak için Büyük Millet Meclisinin kurduğu özel mahkeme.
- **Karargâh:** Bir birlik veya kurumun, kumandan ile yardımcı şube ve bölümlerinden oluşan kuruluş.
- **Kasatura:** Askerlerin palaskaya asılı olarak taşıdıkları, gerektiğinde tüfek namlusunun ucuna da takılabilen bir çeşit büyük bıçak.
- **Lojistik:** Kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü ürünün, hizmetin ve bilgi akışının çıkış noktasından varış noktasına kadar taşınmasının etkili ve verimli bir biçimde planlanması ve uygulanması. Geri hizmet.
- **Maarif:** Eğitim ve öğretim sistemi, bilgi ve kültür.
- **Maarif Kongresi:** Kütahya – Eskişehir Savaşlarının devam ettiği günlerde yeni Türk devletinin eğitim politikalarını belirlemek amacıyla Ankara'da toplanan kongre.
- **Maarif Vekaleti:** Eğitim Bakanlığı.
- **Makus:** Uğursuz, kötü.
- **Mareşal:** Askerlikte en yüksek aşama, en büyük rütbe.
- **Mevzi:** Savaşta bir askerî birliğin savunduğu yer veya bu birlik tarafından ele geçirilen bölge.
- **Muallim:** Öğretmen.
- **Muhabere:** Haberleşme.
- **Muharebe:** Savaş.

3. Ünite - Kavramlar Sözlüğü

- **Mukavemet:** Savunma, karşı koyma, direnç, dayanırlık.
- **Mutasarrıf:** Osmanlı yönetim örgütünde sancakların yöneticisine verilen ad.
- **Müfrez:** Türlü askerî görev ve hizmetlerin yapılması amacıyla küçük birliklerden, belli bir kuruluşa bağlı kalmadan geçici olarak oluşturulan grup.
- **Mühimmat:** Savaş gereçleri.
- **Nizam:** Düzen, kural.
- **Ödün vermek:** Taviz vermek.
- **Piyade:** Yaya savaşan askerî grup.
- **Ricat:** Gerileme, geri çekilme, geri kaçma.
- **Saltanat Şurası:** Savaş, barış gibi fevkalade konularda devlet adamlarıyla ilim irfan sahibi insanların görüşlerini almak üzere bizzat padişahın da hazır bulunduğu üst düzey toplantı.
- **Satih:** Yüzey, alan.
- **Seferberlik:** Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren ülkenin ekonomisini yönetimini savaş gereçlerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü.
- **Süvari:** Atlı askerî birlik.
- **Şarapnel:** Patladığında etrafa küçük parçalar saçan bir tür top mermisi.
- **Taarruz:** Saldırı.
- **Tanıma:** Bir devletin varlığını başka devletlerin de kabul etmesi.
- **Tasfiye:** Temizleme.
- **Taviz:** İstenmeden verilen.
- **Teçhizat:** Silah dışındaki savaş gereçleri, donatı.
- **Tekalif-i Milliye Emirleri:** Mustafa Kemal tarafından 7-8 Ağustos 1921 tarihinde yayımlanan emirler.
- **Teşkilat-ı Esasiye Kanunu:** TBMM'nin açıldığı yıllarda hazırlanan devletimizin ilk anayasası.
- **Zanaat:** Marangozluk, demircilik, kuyumculuk, terzilik gibi meslek olarak yapılan ve pek çok dalları bulunan, deneyim ve ustalık gerektiren iş.